

SPOROČILO ZA MEDIJE

31. januar - Dan brez cigarete

KADILCI LAHKO IZGUBIJO 16 LET SVOJEGA ŽIVLJENJA

V Sloveniji kadi približno četrina prebivalcev

Ljubljana, 30. januar 2012 – Pred obeleževanjem dneva brez cigarete, ki je vsako leto 31. januarja, na Inštitutu za varovanje zdravja RS (IVZ) opozarjamo, da kajenje škoduje tako rekoč vsakemu organu v človeškem telesu in je na prvem mestu med vzroki umrljivosti in obolevnosti, ki bi se jih dalo preprečiti. Kajenje je potrjeno povezano z razvojem številnih bolezni in zdravstvenih težav, predvsem rakavih obolenj ter bolezni srca, ožilja in dihal. V Sloveniji je med dejavniki tveganja kajenje tobaka najpomembnejši preprečljivi dejavnik tveganja za smrt ter za izgubljena zdrava leta življenja zaradi prezgodnje smrti in manjzmožnosti. Pri nas kadi približno četrtna prebivalstva.

Posledice kajenja

Kajenje ima obsežne posledice za zdravje posameznika in prebivalcev Slovenije ter predstavlja visoke stroške tako za družbo kot posameznika in njegove bližnje, zato si prizadevamo z danes poznanimi učinkovitimi ukrepi čim bolj zmanjšati rabo tobaka med prebivalci. Na drugi strani pa si tobačna industrija močno prizadeva pridobivati nove stranke med mladostniki in ohranjati obstoječe med kadilci, zato s tem namenom pripravlja vedno nove pristope in izdelke.

Zaradi s kajenjem povzročenih bolezni umre okoli polovica rednih kadilcev, kar v Sloveniji predstavlja nekaj manj kot 3.000 oseb. Helena Koprivnikar z IVZ pravi, *da »kadilci, ki v Sloveniji umrejo zaradi s kajenjem povzročenih bolezni, umrejo povprečno 16 let prej kot njihovi vrstniki, ki niso nikoli kadili«*. Poleg prezgodnje smrti lahko kadilci pričakujejo tudi, da bodo zaradi bolezni, povezanih s kajenjem, znatno število let preživeli v slabše, zdravstvenem stanju.

Delež kadilcev v Sloveniji

V preteklosti smo leta 1976 med polnoletnimi prebivalci Slovenije zabeležili približno 30 % kadilcev, leta 1978 pa kar nekaj več kot 35 %. Pomemben upad deleža kadilcev med polnoletnimi prebivalci beležimo med letoma 1988 in 1994, od takrat naprej pa raziskave kažejo, da se delež kadilcev giblje okoli četrtnine. Kadi več moških kot žensk. Približno tri četrtnine vseh kadilcev kadi redno, vsak dan, in v povprečju pokadijo nekaj več kot 16 cigaret dnevno. Kadilsko vedenje se običajno vzpostavi med adolescenco, odrasli redni kadilci so namreč v 80–90 % začeli kaditi prav v tem obdobju. V Sloveniji je v letu 2010 nekaj več kot polovica vseh mladostnikov, starih 15 let, vsaj enkrat v življenju že poskusilo kaditi. Vsaj enkrat na teden ali pogosteje pa je med 15-letniki kadila približno petina, večina teh je že kadila vsak dan. V obeh primerih ni bilo razlik med spoloma. Pri starosti 13 let ali manj je prvič poskusila kaditi tobak približno četrtnina 15-letnikov, in sicer več fantov kot deklet. Med mladostniki, starimi 11–15 let smo med leti 2002 in 2006 beležili pomembnem upad deleža tistih, ki so že kdaj kadili in deleža rednih kadilcev). V obdobju 2006 do 2010 pa smo zabeležili manjše spremembe kadilskih navad mladostnikov, predvsem v smislu pomembnega zmanjševanja zgodnjega kajenja in pa višanja rednega kajenja (vsaj enkrat na teden ali kasneje) kajenja. Vendar vsi deleži v letu 2010 ostajajo pomembno nižji kot v 2002.

Preventiva na področju kajenja v Sloveniji

V Sloveniji smo trenutno v obdobju, ko bo potrebno vzpodbuditi ugodne premike v deležu kadilcev med polnoletnimi prebivalci in vsaj ohraniti, še bolje pa pospešiti ugodne trende med mladostniki. V Sloveniji smo že uvedli številne dokazano učinkovite ukrepe za zmanjševanje rabe tobaka, nazadnje v avgustu 2007 zelo uspešno prepoved kajenja v vseh zaprtih javnih in delovnih mestih, po kateri se je izpostavljenost tobačnemu dimu iz okolja pomembno zmanjšala. *»Za nadaljnje zmanjševanje rabe tobaka v Sloveniji bi morali čim prej uvesti različne nove ukrepe oziroma spremembe in dopolnitve. Nekateri izmed njih so popolna prepoved oglaševanja in razstavljanja tobačnih izdelkov na prodajnih mestih, nadaljnje višanje cen tobačnih izdelkov, prepoved marketinških pristopov za navidezno zniževanje cen, učinkovitejša zdravstvena oziroma slikovna opozorila na škatlice tobačnih izdelkov in na druge načine zmanjšana privlačnost tobačnih izdelkov, okrepitev vsebin zdravja in s tem tudi s področja tobaka v šolske učne načrte za zagotavljanje enotnega znanja med slovenskimi osnovnošolci in dijaki, ukrepi zmanjševanja dostopnosti tobačnih izdelkov, prepoved sladkih in osvežilnih okusov pri tobačnih izdelkih,«* je navedla Helena Koprivnikar z IVZ.

###

Dodatne informacije:

Inštitut za varovanje zdravja RS
Mitja Vrdelja
Tel.: 01 2441 572
E-pošta: mitja.vrdelja@ivz-rs.si

Nuša Kerč
Tel.: 01 2441 479
E-pošta: nusa.kerc@ivz-rs.si